Literatura catalana

Josep Carner

Exercicis · 23 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2021 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Segona part)

Segona part

Desenvolupeu UN dels dos comentaris de text proposats a continuació (pàgines 6 i 8):

1. Comenteu amb detall el poema «Interval», que obre la secció «L'assenyament» d'*El cor quiet*, de Josep Carner. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La forma mètrica del poema i la seva relació amb el desenrotllament del text.

***b*)** La posició del poema en la secció «L'assenyament» i la seva relació amb la secció «Les nits».

***c*)** L'experiència que descriu el poema (fixeu-vos en el títol).

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Interval

Obro els ulls. Quina pura calma!
Soc a dins d'una verda balma.

—És la persiana qui ho fa—.
Visc. ¿Qui sap si viuré demà?

Em recordo un pecat antic.
(Tan indefens, he estat inic!)

Oh, gràcies, Déu, per ta dolcesa
i per ta espera desatesa[1]

i l'aura nova de frescor
damunt l'estòlid[2] pecador!

Saltirona, al lluny, la tartana:
un dolç somriure m'encomana.

Tot just la mar s'ha coronat
de sos primers nimbes[3] taronges.
Desapareixo, d'un plegat.
Mos ulls, altre cop, s'han tancat.
La veu que ha dit: —Massa aviat!—
¿era l'àngel, el vent gemat[4]
o la campana de les monges?

1. *desatesa*: 'no satisfeta'.
2. *estòlid*: 'ignorant, neci'.
3. *nimbes*: 'aurèoles'.

4. *gemat*: 'ufanós, radiant'.

[Podeu continuar escrivint a partir de la pàgina 9.]

2. Comenteu aquest fragment del capítol 15 de *Feliçment, jo soc una dona*, de Maria Aurèlia Capmany. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La situació i la importància del fragment en l'argument de la novel·la.

***b*)** L'evolució de Carola Milà: destrucció i construcció de la seva identitat.

***c*)** La veu narrativa.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Asseguda, de cara al carrer, entre el tragí d'aquella joventut vestida de negre i bruta, amb una brutícia espectacular, feta de misèria cultivada, després d'haver engolit el cafè amb llet, que tenia gust d'escorrialles de sopa, amb el maletí a la falda, vaig decidir ordenar de nou la meva vida i esborrar definitivament el meu passat. El mig segle havia liquidat les seves esperances i jo liquidaria també la Carola Milà. M'imaginaria que s'havia quedat allí baix, a la petita ciutat que feia olor de ferro moll i de glicines florides i de mar.

Allí mateix vaig decidir com utilitzaria la meva llibertat i els meus diners. Vaig arribar a la conclusió que havia de convertir-me en la mestressa d'un restaurant. Com hi vaig arribar no és gens difícil d'entendre. Només hi havia una quantitat que havia heretat de la meva gent i que mai no m'abandonaria: la por a la fam. No em feia por la mort, em feia por la por a la fam, que humilia i prostitueix, la fam vergonyosa que buida l'estómac a petites cullerades. Vaig decidir trobar un lloc on instal·lar-hi un petit restaurant. La primera cosa que compraria seria una cafetera per fer-me el cafè al meu gust. Vendria com or fos el cremat, però en lloc de posar-hi rom com a la taverna de cal Quim hi posaria tokay,* amb una branca de llorer, això sí, emergint de la terrina.

* *tokay*: Tipus de vi de postres produït a Hongria.

Etiqueta de l’alumne/a

3. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Primera part)

Primera part

Responeu a DUES de les qüestions següents:

1. Expliqueu com està estructurat *El cor quiet*, de Josep Carner, quins temes es tracten principalment en cada secció i quina relació es pot establir entre els temes i el títol del llibre. Valoreu especialment les visions de la natura i el tractament de les edats de la vida.
[2,5 punts]

4. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Segona part)

Segona part

Desenvolupeu UN dels dos comentaris de text proposats a continuació (pàgines 6 i 8):

1. Comenteu el poema «Casa que fou de pescadors», de la secció «Les estampes» d'*El cor quiet*, de Josep Carner. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La forma mètrica.

b) La manera com es descriu la casa.

c) Els contrastos entre realitat i imaginació. Podeu fer una paràfrasi del poema per a ajudar-vos en el comentari.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Casa que fou de pescadors

Casa amb cortina blanca que s'infla i s'encongeix
enmig dels porticons
verd poma.—
El meu carrer té la mar gaia[1] al fons
i si el drap blanc me l'escondeix[2]
encar m'esquitxa el seu aroma.

Casa de blava socolada[3]
amb sostre de teulada
(bigues pendents tenyides de taronja),
i humil llitet de monja!—
La mar és ben a prop; si no hi só decandit[4]
de frescor, ben perdut en el seu jaç humit,
mai no s'apaga
en el cor ni el sentit
el descabdellament indefinit
de la ressaga.[5]

Casa amb un pou de grinyols repatanis[6]
i de captiu i dolorit esguard;
amb tes dàlies del temps de Felip IV
i tres geranis:
per molt de temps va haver-hi en tu
déus i deesses de peu nu.
De gent exbotiguera la Fortuna
ara t'ha fet estatge: jo els sento des d'aquí
distrets amb una caixa de música i amb una
màquina de cosir.
A gratcient,[7] però, mon esma[8] esgarriant,[9]
jo de l'eixida[10] veig en el mur esclatant
xarxes i rems, i un tros d'antena[11]
escàpol[12] d'un naufragi, plantat com una ofrena,
i pesca d'ara que regala[13]
(exquisides colors de peixos ignorats,
mirallejant per tots costats),
i dins un vell tupí set lliris[14] d'una cala.

1. *gaia*: 'alegre'.
2. *escondeix*: 'amaga'.
3. *socolada*: 'sòcol, part inferior d'una paret'.
4. *decandit*: 'sense força, mancat'.

5. *ressaga*: ‘ressaca, moviment de retrocés de les onades’.
6. *repatanis*: ‘que es resisteixen a fer una cosa’.
7. *a gratcient*: ‘de manera intencionada’.
8. *esma*: ‘raó, discerniment’.
9. *esgarriant*: ‘desviant, fent perdre el camí’.
10. *eixida*: ‘porxo’.
11. *antena*: ‘pal d’una barca que sosté la vela’.
12. *escàpol*: ‘escapat, fugitiu’.
13. *regala*: ‘regalima’.

5. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Segona part)

14. *lliris*: Lliris de mar, flors blanques d’una planta que creix als sorrals vora la mar.

[Podeu continuar escrivint a partir de la pàgina 9.]

2. Comenteu aquest fragment de la primera part de *Laura a la ciutat dels sants*, de Miquel Llor. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La situació del fragment en l'argument de la novel·la.

***b*)** La caracterització de l'oposició entre els dos personatges (feu atenció a l'adjectivació).

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

—Potser que em canviés la roba? —diu, insegura.

—És clar —respon la Teresa anant cap a la porta—, entretant baixaré una estona a la cuina amb les noies, que ja és fosc i encara no hem dit el rosari.

S'atura un moment per escoltar la resposta de la Laura. És un toc de prova, per saber si la cunyada ho deixarà estar tot a fi d'anar amb ella a complir el seu deure de persona de bé. Però la Laura desempaqueta un barnús de color de rosa; i li respon distretament:

—Així, mentre esperem en Tomàs, escriuré a la meva cosina Maria per fer-li saber que ja hem arribat.

La Teresa se'n va sense fer soroll. La seva mà resseca, de senyora que no desdenya de feinejar com una minyona, mà de verge de quaranta anys, gira el pestell i tanca darrere seu amb suavitat conventual.

Tot just és a la part de fora que dubta un segon, i s'ajup a mirar pel forat del pany. Veu la Laura dreta al mig de la cambra, que ha començat a llevar-se el vestit. A la lluna del mirall, sota les irradiacions de la llum, compareix la nuesa rosada de la forastera, dins la lleu guarda de les robes íntimes, brodades, talment com la Teresa no hauria pogut sospitar-ne l'existència, ni menys que hi hagués cap dona prou poc escrupolosa per a vestir-s'hi. S'abriga amb les flonjors del barnús tebi, com si sortís del bany, i es contempla al mirall. El somriure li torna al llavi quan fa lluir el brillant de l'anell, a la manera d'una alosa[1] encisada.[2] Es posa la mà al pit, decanta el cap i s'estufa el cabell.

La Teresa ja en té prou. Es redreça, la boca contreta i la mà closa sobre el pit cast que no ha rebut mai el contacte del sol i ben poc de l'aigua. Tot baixant amb cautela l'escala, al punt en què s'adona de la Filomena, la dida, aturada a baix com qui espia, li diu amb veu dolguda:

—Déu ens guardi d'un ja està fet.

1. *alosa*: Tipus d'ocell. Per a atreure les aloses, els caçadors feien servir mirallets que reflectien la llum del sol.
2. *encisada*: 'encantada, captivada per encantament'.

Etiqueta de l'alumne/a

Institut d'Estudis Catalans

6. PAU 2020 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 3 (Primera part)

3. A *El cor quiet*, de Josep Carner, el darrer poema de la secció «Les nits», titulat «El beat supervivent», enllaça les preocupacions d'aquesta primera secció amb les de la darrera, «L'assenyament». Expliqueu com es relacionen els temes i les preocupacions d'aquestes dues seccions, tot fent atenció al significat del títol del llibre.
[2,5 punts]

7. PAU 2020 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Segona part)

2. Comenteu el poema «Els cocoters de Macuto», inclòs a la secció «Arbres» d'*El cor quiet*, de Josep Carner. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La relació del poema amb les altres poesies de la secció i el valor general que els arbres tenen per al poeta.

b) La descripció del motiu (imatges, elements d'humanització) i l'estructura del poema (tingueu en compte la forma mètrica).

c) El significat d'aquests arbres per al poeta.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els cocoters de Macuto

Vaig veure un dia a Macuto,[1]
i els estic veient encar,[2]
quatre cocoters en rengle[3]
aturats davant la mar.

Eren sols davant les ones,
fills gentils de la claror,
com columnes oblidades
o fermalls[4] de l'horitzó.

S'expandien en llur èxtasi
com si no els veiés ningú:
espaiats, al cel somreien,
tots germans, sol cadascú.

Ran de terra, ja es torçaven,
dolçament al sol girats.
Els ventalls de trenta reines
sostenien delicats.

Però, patges fora via,[5]
ells van créixer amb tant deler,[6]
que sols dees[7] sobre un núvol
els ventalls podran haver.[8]

Quatre cocoters en rengle
sobre el blau, prodigis d'or…

Quan jo sigui entre la boira
m'assolellaran el cor.

1. *Macuto*: Poble de la costa de Veneçuela, al mar Carib.
2. *encar*: 'encara'.
3. *en rengle*: 'en filera'.
4. *fermalls*: 'joies que ornamenten o tanquen un vestit'.
5. *fora via*: 'fora del camí, fora del comú'.
6. *deler*: 'desig, passió'.
7. *dees*: 'deesses'.
8. *haver*: 'tenir, abastar'.

8. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Segona part)

Segona part

Desenvolupeu UN dels dos comentaris de text proposats a continuació (pàgines 6 i 8):

1. Comenteu el poema «Cançoneta incerta», de la secció «Les estampes» d'*El cor quiet*, de Josep Carner. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La forma mètrica i l'estructura en relació amb el títol.

***b*)** El sentit del text i el tractament dels elements naturals (recordeu la secció a què pertany).

***c*)** El significat del camí de què parla el poema.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Cançoneta incerta

Aquest camí tan fi, tan fi,
qui sap on mena!
¿És a la vila o és al pi
de la carena?
Un lliri blau, color de cel,
diu: —Vine, vine!—
Però: —No passis! —diu un vel
de teranyina.

¿Serà drecera del gosat,
rossola[1] ingrata,
o bé un camí d'enamorat
colgat de mata[2]?
¿És un recer per adormir
qui passi pena?
Aquest camí tan fi, tan fi,
¿qui sap on mena?

¿Qui sap si trist o somrient
acull a l'hoste?
¿Qui sap si mor sobtadament
sota la brosta[3]?
Qui sabrà mai aquest camí
a què em convida!
I és camí incert cada matí,
n'és cada vida!

1. *rossola*: 'lloc pelat i relliscós en un pendent'.
2. *mata*: 'massa d'arbustos'.
3. *brosta*: 'fullatge'.

9. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el poema «Volts de Nadal», pertanyent a la secció «Les estampes» d'*El cor quiet*, de Josep Carner. Tingueu en compte, sobretot, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La posició del poema en la secció «Les estampes».

b) La forma del poema, i de quina manera aquesta forma determina la presentació del tema.

c) La descripció del paisatge en relació amb les tradicions de la festa de Nadal (feu atenció als elements suggeridors d'una festa religiosa).

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Volts de Nadal

El fum de cada casa és com una encantada
columna; el sol somriu i no gosa esclatar;
al cel s'hi empereseix[1] dolcíssima ramada[2]
i vent i fred s'ajeuen del món en el llindar.[3]

Ni es mou, mentre s'encenen els fruits de l'arboçar,[4]
el pi, tothora[5] jove, de gràcia bencossada;[6]
als morres[7] de la mula i el bou lluu[8] la rosada,[9]
i el bell encens[10] que en brolla[11] mig no se'n vol anar.

Un àngel posa avui, invisible en son vel,
una mica de gust d'infantesa i de cel
al mató de la plata i la mel de la gerra.

Els núvols passen baixos, amb endemigs[12] de blau:
de sota els arbres puja, brandant,[13] boira suau:
es mesclen els alens[14] del cel i de la terra.

1. *s'hi empereseix*: 's'hi emmandreix'.
2. *ramada*: 'ramat'.
3. *llindar*: 'llinda, límit d'una entrada'.
4. *arboçar*: 'lloc plantat d'arboços, que fan un fruit vermell a l'hivern'.
5. *tothora*: 'sempre'.
6. *bencossada*: 'ben feta, de belles proporcions'.
7. *morres*: 'morros'.
8. *lluu*: 'llueix, brilla'.
9. *rosada*: 'gotes d'humitat ambiental condensada'.
10. *encens*: 'fum produït per la combustió de l'encens, una resina aromàtica'.
11. *brolla*: 'sorgeix, neix'.
12. *endemigs*: 'intervals'.
13. *brandant*: 'gronxant-se'.

14. *alens*: ‘les respiracions, els aires exhalats en respirar’.

Etiqueta de l’alumne/a

Institut d’Estudis Catalans

10. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el poema «A mig son», pertanyent a la secció «Les nits» d'*El cor quiet*, de Josep Carner. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** L'experiència que descriu el poema (podeu fer-ne una paràfrasi) en relació amb altres poesies de la secció «Les nits».

***b*)** L'ús de recursos com ara les interrogacions, la polimetria o el tractament que reben les imatges i els sons nocturns (podeu relacionar-ho amb altres poemes de la mateixa secció).

***c*)** El significat i el to de les dues darreres estrofes (v. 17-24) en contrast amb les precedents.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

A mig son

¿Quin gemec em desvetlla
d'algú que és lluny? No ho sé.
Em moc sobre el coixí, vida insegura,
massa amussada[1] per a entendre bé.

Ombres al meu devora,
estranya solitud
d'orfe, de mort o d'animal perdut…
¿Talment, ningú no plora?

Ho hauria dit. Darrere la finestra
i la porta, cap cosa de debò.
Cap onda estranya de dolor m'arriba.
Si hi era estat, s'ha avergonyit el so.

Com una agulla fina,
una agonia m'entra cor endins.
Després una veu dolça diu, a penes,
a l'afluixat gavell[2] de mos instints:

—Perd la teva esma dins el pèlag[3] negre
que no coneix ribera ni farell:[4]
ara és hora de treva;
dorm bocatort dessota el blanc mantell.

¿Per què escoltar, darrere tot un dia
anguniós i cot?[5]
Ves cloent[6] les parpelles; tot desfent-te,
bada't[7] al dolç ignorament de tot.

1. *amussada*: 'poc esmolada, gastada'.
2. *gavell*: 'pila, munt, conjunt desordenat'.
3. *pèlag*: 'mar, oceà'.
4. *farell*: 'far'.
5. *cot*: 'ajupit, inclinat cap a terra'.
6. *cloent*: 'tancant'.
7. *bada't*: 'obre't'.

11. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. A *El cor quiet*, de Josep Carner, el darrer poema de la secció «Les nits», titulat «El beat supervivent», enllaça les preocupacions de la primera secció amb les de la darrera, «L'assenyament». Expliqueu quina relació hi ha entre els temes i les preocupacions d'aquestes dues seccions, i digueu quines respostes dona la darrera a les inquietuds de la primera. Tingueu en compte el sentit del títol del llibre.

[3 punts]

12. PAU 2015 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el poema de Josep Carner «Vora la mar és nada», publicat per primera vegada a *La paraula en el vent* (1914). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La forma mètrica del poema i la manera com s'hi estructura el contingut.

b) El significat del text, fent atenció a com es descriu la relació de la dona amb el mar, a l'actitud del poeta i al desig que hi expressa.

c) El sentit de la «veu novella» (vers 9) i «el so difós de la conquilla» (vers 13) en relació amb la poesia.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Vora la mar és nada

Vora la mar és nada l'estimada
i és olorosa de ruixim marí;
té els canvis de la mar en la mirada
i lliure es gronxa per un blau camí.

Compta les veles a la matinada,
veu a la tarda el cuejant botí,
d'un so de mar és a la nit bressada;
i el meu plany no li vaga de sentir.

Amor, ensenya'm una veu novella
de prou virtut: no pas la cantarella
de l'aigua al vent o damnejant esculls:

que al bon recer de l'oblidada quilla
em valgui el so difós de la conquilla
quan serem sols i aclucarem els ulls.

13. PAU 2015 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el poema de Josep Carner «Les llimones casolanes», publicat per primera vegada a *Els fruits saborosos* (1906). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La mètrica del poema i la manera com s'hi estructura el contingut.

***b*)** El tema del poema, fent atenció al títol, i al significat i a la funció que hi té el fruit.

***c*)** Les característiques generals de la poesia de Carner (i d'*Els fruits saborosos* en particular) que es poden extreure del poema.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Les llimones casolanes

Metimna, atrafegada, com mou la cara encesa
damunt el voleiar dels braços i el vestit.
El dinar es cou, es veu lluir la roba estesa
i ja a la cantonada és Licas, el marit.

Liceni trenca un vidre, Naïs s'esmuny, plorosa.
Llavores, arrambant-se al mur i amb passes lleus,
amb una revolada cruel i una amorosa
ha restablert Metimna la pau, que amen els déus.

Cansada, pren la copa de bella transparència
on juguen aires, núvols, solcant un blau camí,
i riu, sabent que a l'aigua mesurarà amb ciència
el raig de la llimona, la mel de romaní.

I beu, dant a l'entorn les últimes mirades.
La llum en el cristall, esparvilladament,*
damunt sa cara es mou i l'omple de besades
i li fa cloure els ulls, repòs de tant d'esment.

* *esparvilladament*: 'de manera viva, desperta'.

Etiqueta del corrector/a

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Institut d'Estudis Catalans

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Oficina d'Accés a la Universitat

Proves d'accés a la universitat

Convocatòria 2015

Literatura catalana

14. PAU 2015 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el poema de Josep Carner «La vida incerta», publicat per primera vegada a *La primavera al poblet* (1935). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** El tema del poema i el sentit del títol, fent atenció a l'expressió del pas del temps, a les referències a les estacions i a les preocupacions que s'hi expressen.

***b*)** La versificació i l'estructura del poema, i el valor que hi tenen els recursos retòrics, com ara els contrastos i les interrogacions.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

La vida incerta

El riu s'emporta en fulles fatigades
botí flairós que broda son setí.[1]
Ve el sol roent, després les maltempsades;
després, es farà gebre el serení.[2]

¿L'abril encara tornarà a ma cleda
guarnit de xiscles? I, en florint els sots,
¿deixaré pel cucut en la verneda
el caliu d'argelagues i capçots?[3]

O bé en l'hivern, quan, l'alta nit vinguda,
el cremallot,[4] per son esglai batut,
mori en espeternec, i, mai planguda,
xiuli per un forat la solitud;

quan buits camins arribin a cruïlla
sense petjades a bescanviar,
i a lloc gras, vermenós,[5] corri la guilla
i deserti les serres el senglar,

¿me n'aniré tot sol, no vist rodaire,
closos els ulls com per al dolç dormir,
sense plany de la terra ni de l'aire,
vers una primavera sense fi?

1. *setí*: 'teixit lluent de seda, cotó o lli'.
2. *serení*: 'humitat de l'aire que cau certes nits serenes, rosada'.
3. *capçots*: 'panotxes de blat de moro desgranades'.
4. *cremallot*: 'en una espelma, tros de ble incandescent en deixar de fer flama'.
5. *vermenós*: 'que cria cucs'.

Etiqueta del corrector/a

Etiqueta identificadora de l'alumne/a

Institut d'Estudis Catalans

15. PAU 2014 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció A)

2. Jaume Aulet ha comentat que «l'experiència de la guerra, de la derrota i de l'exili signifiquen l'esfondrament definitiu d'aquella Catalunya ideal preconitzada pel Noucentisme a principis de segle. El postsimbolisme de la immediata postguerra il·lustra aquesta situació molt més punyent i ho fa des d'una reflexió més humana i existencial. En el cas de Josep Carner, la culminació d'aquest procés el tenim a *Nabí* (1941)». A propòsit d'aquesta afirmació, comenteu a grans trets l'argument i els temes de *Nabí* i relacioneu-los amb el context històric i amb l'evolució general de la poesia de Josep Carner.
[2 punts]

16. PAU 2014 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el poema següent, de Josep Carner, intitulat «El més vell del poble», que pertany al recull *El tomb de l'any* (1966). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La referència a la situació política que es vivia al país i l'actitud que mostra el *jo* poètic davant d'aquesta realitat.

b) L'edat que representa el mateix *jo* poètic, i les conseqüències que se'n deriven.

c) L'estructura formal i lingüística del poema i les figures literàries més importants.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

El més vell del poble

Cap vent no mou el bri d'una esperança,
de cada núvol només cau neguit,
el destí s'enfondeix en malaurança,
potser la nit serà cent anys la nit.

El fat, però, no minva la frisança
pel que tant he volgut i beneït
si ma feblesa diu que ja s'atansa
l'adéu-siau del cos i l'esperit.

Potser ja massa dies he comptat
i en un recolze inconegut m'espera
la fi. Pugui jo caure, incanviat,

tot fent honor, per via dreturera,
amb ulls humits i cor enamorat,
a un esquinçall, en altre temps bandera.

OPCIÓ A

1. El recull *El cor quiet* (1925), de Josep Carner, assenyala una evolució respecte de l'etapa anterior, la qual s'havia emmarcat dins del Noucentisme. Expliqueu les característiques principals d'aquesta etapa anterior i comenteu els canvis temàtics i estètics més notoris a partir del recull esmentat. Exemplifiqueu-ho fent referència a poemes de totes dues etapes.
[3 punts]

18. PAU 2013 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el poema «Bèlgica», de l'obra *Llunyania* (1952), de Josep Carner. Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

a) La mena de societat que el poeta representa, que heu de relacionar amb l'ideari del Noucentisme i amb l'època en què fou escrit el poema.

b) L'edat que representa el mateix *jo* poètic i les conseqüències que se'n deriven: l'estructura formal i lingüística del poema i les figures literàries més importants.

c) El significat del conjunt poètic.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Bèlgica

Si fossin el meu fat les terres estrangeres,
m'agradaria fer-me vell en un país
on es filtrés la llum, grisa i groga, en somrís,
i hi hagués prades amb ulls d'aigua i amb voreres
guarnides d'arços, d'oms i de pereres;
viure quiet, no mai assenyalat,
en una nació de bones gents plegades,
com cor vora de cor ciutat vora ciutat,
i carrers i fanals avançant per les prades.
I cel i núvol, manyacs o cruels,
restarien captius en canals d'aigua trèmula,
tota desig d'emmirallar els estels.

M'agradaria fer-me vell dins una
ciutat amb soldats no gaire de debò,
on tothom s'entendrís de música i pintures
o del bell arbre japonès quan treu la flor,
on l'infant i l'obrer no fessin mai tristesa,
on veiéssiu uns dintres de casa aquilotats
de pipes, de parlades i d'hospitalitats,
amb flors ardents, magnífica sorpresa,
fins en els dies més gebrats.
I tot sovint, vora un portal d'església,
hi hauria, acolorit, un mercat de renom,
amb botí de la mar, amb presents de la terra,
amb molt de tot per a tothom.

Una ciutat on vagaria
de veure, per amor de la malenconia
o per desig de novetat dringant,
cases antigues amb un parc on nien ombres
i moltes cases noves amb jardinets davant.
Hom trobaria savis de moltes de maneres;
i cent paraigües eminents
farien —ai, badats— oficials rengleres
en la inauguració dels monuments.

I tot de sobte, al caire de llargues avingudes,
hi hauria les fagedes, les clapes dels estanys
per a l'amor, la joia, la solitud i els planys.
De molt, desert, de molt, dejú,
viuria enmig dels altres, un poc en cadascú.
Però ningú
no se'n podria témer en fent sa via.
Hom, per atzar, un vell jardí coneixeria,
ben a recer, de brollador ben clar,
amb peixos d'or que hi fan més alegria.
De mi dirien nens amb molles a la mà:
—És el senyor de cada dia.

19. PAU 2013 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Analitzeu i valoreu raonadament aquestes afirmacions del poeta Josep Carner, publicades el 1908 a la revista *Empori*, i poseu-les en relació amb la seva obra poètica i la seva concepció de la política, de la llengua i de la literatura: «Nosaltres els poetes som els constructors de pobles, i avui que tenim encara tanta feina a fer en el casal projectat de la civilització catalana, no sentim, en amidar tot ço que encara ens manca, en veure aqueixos forats per on entra el sol, una impressió de desencoratjament i de pessimisme, sinó una ànsia de creació que és benaventurada perquè ha de ser fecunda.»
[3 punts]

20. PAU 2013 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu el poema següent de Josep Carner, del recull *Verger de les galanies* (1911). Tingueu en compte, sobretot, aquests aspectes (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** El significat simbòlic del poema en relació amb les idees del seu temps.

***b*)** La valoració o descripció de la dona en relació amb les idees del seu temps.

***c*)** El llenguatge i l'estructura formal.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Camperola llatina

Alada, véns al solc i a la sembrada
i decantes el cap a la claror,
i mig augusta, mig espellifada,
et corones amb l'or de la tardor.

Tens la cintura fina i abrivada
i el si d'una naixent promissió;
canta la teva boca, incendiada
com una rosa de l'Anacreó.

I fas anar la teva grana en doina
com sobirana que escampés almoina
i et rius del pobre Gàlata ferest.

Mai no sabràs que dins la gleva amiga
jeu enterrada una deessa antiga
que et vetlla encara, compassant-te el gest.

21. PAU 2006 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el següent poema d'*Arbres*, de Josep Carner. Tingueu en compte, especialment, els següents aspectes (no cal tractar-los per separat ni per l'ordre que presenten):

   - l'estructura interna del poema com a pauta d'exposició del tema;
   - el to general del poema com a indici dels valors que el poeta atribueix al pi;
   - l'anàlisi mètrica.

   [3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

ELS NOSTRES PINS

I

Salut, oh pi de terra eixuta,
oh llaç, damunt la nostra ruta,
d'un aspre món i un cel serè!
Oh cos vermell, oh barba hirsuta,
fort, encirat com una fe!

Salut, oh pi de la carena,
dolç monument de l'horitzó;
salut, marina visió,
oh pi dels déus, fill de l'arena;

pi vigilant de les ermites,
entre una font i un vell pedrís;
pi suïcida que t'excites
tort, esglaiat sobre un abís;

pi que ets conhort per a les passes,
a mitjan rost, bell travesser;
pi que en el sot t'estiregasses
cap a la llum, com un xiprer;

pi casolà vora una eixida
que sents el cant dels reguerols;
pi dins la selva atapeïda,
alta cucanya d'esquirols;

pi contra vent, que no tens lleure
de pentinar ton front altiu;
pi decandit, negant-te en l'heura;
i el més sortós, tu que pots heure
cançons de font, cançons de niu.

II

Amic suau, d'aspres cabells!
Com savi antic dónes consells,
i, sumptuós com un califa,
et fas tot l'any una catifa
de tos mateixos pèls vermells.

Salut, oh pi de terra eixuta,
oh llaç, damunt la nostra ruta,
d'un aspre món i un cel serè,
oh cos vermell, oh barba hirsuta,
fort, encirat com una fe!

22. PAU 2006 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. *Arbres*, de Josep Carner, canta una gran diversitat d'arbres i, fins i tot, en poemes dedicats a una espècie determinada, es refereix a la diversitat dintre la mateixa espècie (recordeu els poemes «Arbres», «Els ametllers de Sarrià» o «Els nostres pins», per exemple), cadascun amb les seves particularitats i la seva funció. Relacioneu aquest aspecte del llibre amb l'afirmació del professor Jaume Coll quan comenta que, a *Arbres*, Carner hi «parla de les persones per mitjà dels arbres». [2 punts]

23. PAU 2006 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

2. Quins aspectes, de contingut i formals, dels poemes de Josep Carner «Tres arbres» («L'enamorat», «El creient», «L'orgullós») i el titulat «Conversa» permeten llegir-los establint la relació arbre-persona humana? [2 punts]